

СТРУКТУРНІ ТА СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ КОМПОНЕНТОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗБРОЇ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Тодорова Наталія Юріївна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Військової академії
sunshinenew@ukr.net
orcid.org/0000-0003-2520-2517

Мета. Метою дослідження є висвітлення структурних та семантико-граматичних характеристик фразеологічних одиниць (ФО) з компонентом на позначення зброї в англійській мові, досягнення якої уможливується шляхом встановлення корпусу ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові, розробки їх семантико-граматичної класифікації та опису найпродуктивніших структурних моделей кожного семантико-граматичного розряду.

Методи. Дослідження характеризується комплексним застосуванням загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів. Для обробки емпіричного матеріалу використовувалися загальнонаукові методи *аналіз і синтез, індукція та дедукція*, логічні операції *визначення та класифікація*. Серед лінгвістичних методів *описовий метод* дає змогу репрезентувати результати, а прийом *внутрішньої інтерпретації* залучався для розподілу ФО за семантико-граматичними розрядами. У межах *структурного підходу* методика *безпосередніх складників* використовувалась для побудови структурних моделей ФО. Елементи *кількісного аналізу* забезпечили об'єктивність і точність отриманих результатів.

Результати. Окреслення поняття *зброя* уможливило встановлення корпусу досліджуваних одиниць, до якого ввійшли англійські ФО, в структурі яких є лексема-компонент на позначення узагальненого поняття *зброя (arms, weapon)*, на позначення захисної, металюної, холодної, вогнепальної зброї, її конструктивних частин та боєприпасів. У результаті розробки семантико-граматичної класифікації ФО розподілено за семантико-граматичними розрядами: дієслівні, субстантивні, адвербіальні й ад'єктивні ФО, серед яких дієслівні ФО набувають найвищої кількісної представленості. У межах кожного розряду виявлено найпродуктивніші структурні моделі утворення ФО, описано тип синтаксичного зв'язку між компонентами моделей. Дієслівні ФО з компонентом на позначення зброї переважно є підрядними словосполученнями утвореними за моделлю $V+N$. Найвища кількість субстантивних ФО є словосполученнями з атрибутивний зв'язком між стрижневим і залежним компонентом ($Adj+N$). Найтиповішою моделлю утворення адвербіальних ФО є модель $Prep+N+N$. Ад'єктивні ФО часто є компаративними словосполученнями із порівняльним компонентом у своїй структурі ($Adj+Conj+N$).

Висновки. Корпус ФО з компонентом на позначення зброї формують ФО з лексемою-компонентом на позначення узагальненого поняття *зброя*, різновидів зброї, її частин та боєприпасів. Згідно зі структурно-семантичною класифікацією ФО розпадаються на структурно-семантичні розряди: дієслівні, субстантивні, адвербіальні й ад'єктивні ФО, серед яких дієслівні ФО кількісно переважають. Найпродуктивнішою структурною моделлю дієслівних ФО є модель $V+N$, субстантивних – $Adj+N$, адвербіальних – $Prep+N+N$, ад'єктивних – $Adj+Conj+N$.

Ключові слова: класифікація, розряди, структурні моделі, дієслівні фразеологізми, субстантивні фразеологізми, адвербіальні фразеологізми, атрибутивні фразеологізми.

STRUCTURAL, SEMANTIC AND GRAMMATICAL CHARACTERISTICS
OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH COMPONENT DENOTING WEAPON IN ENGLISH

Todorova Nataliia Yuriivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Odesa Military Academy
sunshinenew@ukr.net
orcid.org/0000-0003-2520-2517

Purpose. The purpose of the research is to define structural, semantic and grammatical features of the Phraseological Units (PhU) with the component denoting weapon in the English language. It is realized through determining the corpus of PhUs with the component denoting weapon in English, developing their semantic-grammatical classification and describing their most productive structural models in each semantic-grammatical category.

Methods. The study is characterized by the integrated application of general and specific research methods. General scientific methods *analysis and synthesis, induction and deduction*, logical operations *definition and classification* were used for empirical data processing. As to research methods specific for linguistics, the *descriptive method* allowed to comprehensively represent the results, the method of *internal interpretation* was involved in the process of dividing the collected data into semantic-grammatical classes. Within the structural approach, the method of *immediate constituents* was applied for building structural models of PhUs. The elements of the *quantitative analysis* ensured the objectivity and accuracy of the obtained results.

Results. Defining the notion *weapon* made it possible to establish the criteria for data collection. The corpus of the analyzed data includes the English PhUs with the component denoting the general concept of weapon (*arms, weapon*), defensive weapon, cold weapon, fire weapon, their constructive parts and service ammunition. According to the semantic-grammatical classification, the PhUs fall into

semantic-grammatical classes: verbal, substantive, adverbial and adjective PhUs, within which the verbal class is the most widespread. In each semantic-grammatical class, the most productive structural models are determined and the type of syntactic connection between the components of the models is described. Verbal PhUs with the component denoting weapon are mainly subordinate phrases formed according to the model $V+N$. The highest number of substantive PhUs are phrases with an attributive relation between the core and the dependent components ($Adj+N$). The most typical structural model of adverbial PhUs is $Prep+N+N$. Adjective PhUs are often comparative phrases with a comparative component in their structure ($Adj+Conj+N$).

Conclusions. The corpus of English PhUs with the component denoting weapon is formed by the PhUs with the component denoting the general concept of weapon, types of weapons, their parts and service ammunition. According to the structural-semantic classification, the analyzed PhUs are divided into structural-semantic classes: verbal, substantive, adverbial and adjective PhUs, among which the verbal class is dominating. The most productive structural model for verbal PhUs is $V+N$, for substantive PhUs – $Adj+N$, for adverbial PhUs – $Prep+N+N$, and for adjective PhUs – $Adj+Conj+N$.

Key words: classification, classes, structural models, verbal idioms, substantive idioms, adverbial idioms, attributive idioms.

1. Вступ

Опанування іноземної мови, зокрема англійської, неможливе без докладного вивчення її фразеології, адже її фразеологічна система відображає специфічне світобачення та світосприйняття її носіїв. У зіставленні з лексичним складом, фразеологічному складу певної мови у вищій мірі притаманна культурно-національна специфіка (Телія, 1996: 83). Фразеологічні одиниці (далі ФО) як засоби вторинної номінації у кожній мові утворюють своєрідний прошарок, перетворюючись на її оригінальне, унікальне неперекладне надбання (Мороз, 2011: 324), чим привертають гостру увагу лінгвістичних студій.

Парадигматичні об'єднання англійських ФО, компоненти яких належать до певної тематичної групи, регулярно постають об'єктом сучасних лінгвістичних розвідок. Наприклад, англійські ФО з компонентом на позначення неживої природи розглядає І. Запухляк (Запухляк, 2020), з топонімічним компонентом – Ю. Панасюк (Панасюк, 2019), із зооморфізмами – О. Геркерова, К. Коваль (Геркерова, Коваль, 2016), Є. Панченко (Панченко, 2014), з компонентом-ортономімом – Н. Тимошук (Тимошук, 2019), з компонентом-соматизмом – І. Скрипник (Скрипник, 2009), Т. Тоненчук (Тоненчук, 2016), з онімним компонентом – Ю. Ковалюк (Ковалюк, 2011) та ін. Але попри значну кількість праць, присвячених вивченню певних фразеологічних мікросистем, ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові ще не були об'єктом окремого лінгвістичного дослідження. На нашу думку, аналіз таких ФО є актуальним, оскільки встановлення їхніх структурних та семантико-граматичних характеристик уможливило виявлення закономірностей функціонування англійської мови, що становить його теоретичне значення. Крім цього, результати такого дослідження мають практичну цінність, оскільки можуть бути використані у процесі викладання англійської мови як іноземної у вищих військових навчальних закладах, що дозволить курсантам краще розуміти усне та писемне аутентичне мовлення, англійську культуру та менталітет.

Отже, *мета* дослідження полягає у висвітленні структурних та семантико-граматичних характеристик ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові, досягнення якої передбачає розв'язання таких *завдань*: 1) встановлення корпусу ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові; 2) розробка семантико-граматичної класифікації досліджуваних ФО та характеристика семантико-граматичних розрядів у її складі; 3) виявлення та опис найпродуктивніших структурних моделей, за якими утворюються ФО з компонентом на позначення зброї кожного семантико-граматичного розряду.

Об'єктом дослідження є англійські ФО з компонентом на позначення зброї. *Предмет* аналізу становлять структурні та семантико-граматичні характеристики досліджуваних ФО.

Матеріалом дослідження слугували 95 ФО англійської мови, які мають у своїй структурі лексичний компонент на позначення зброї, дібрані методом суцільної вибірки з друкованих та електронних лексикографічних джерел.

Методологія дослідження базується на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів. Зокрема, для обробки емпіричного матеріалу нами були використані загальнонаукові методи *аналіз і синтез, індукція та дедукція*, логічні операції *визначення та класифікація*. Серед лінгвістичних методів *описовий метод* дав змогу комплексно репрезентувати результати, а його прийом *внутрішньої інтерпретації* залучався для розподілу ФО за семантико-граматичними розрядами. У межах *структурного підходу* методика *безпосередніх складників* використовувалась для побудови структурних моделей ФО, які представлені формулами, де N – Noun, V – Verb, MV – Modal Verb, Adj – Adjective, $Pron$ – Pronoun, $Prep$ – Preposition, $Conj$ – Conjunction, $Part$ – Participle. Об'єктивність результатів забезпечена елементами *кількісного аналізу*.

2. Компоненти на позначення зброї у складі англійських ФО

Для окреслення поняття *зброя* і встановлення корпусу досліджуваних ФО послуговуємося таким визначенням: *зброя* – ‘пристрої, прилади і предмети, спеціально виготовлені і конструктивно призначені для ураження живої сили та іншої цілі, техніки й об'єктів противника і які не мають іншого виробничого чи побутового призначення; а також як засоби, що використовуються для знищення живої сили супротивника, його техніки і споруд’ (Митна енциклопедія, 2013: 284).

Отже, до корпусу досліджуваного матеріалу ввійшли ФО з компонентом на позначення узагальненого поняття *зброя*: *be up in arms* ‘to be very angry’ (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002: 10); на позначення металевий зброї: *to have a second string to your bow* ‘have an alternative resource that you can make use of if the first one fails’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 280); захисної зброї: *different sides of the same shield* ‘two different, contrary, or opposite perspectives about or aspects of something’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015); холодної зброї: *saber rattling* ‘hints of retribution if certain conduct does not cease’ (Renton, 1992: 414); вогнепальної зброї: *to put a gun to sb's head* ‘to use threats to force someone to do what you want’ (Cambridge International Dictionary of Idioms,

2002: 167); конструктивних частин зброї: *to be trigger-happy* ‘to be impetuous’ (Renton, 1992: 415); та боеприпасів: *to drop a bombshell* ‘if someone drops a bombshell, they announce something that changes a situation drastically and unexpectedly’ (Dictionary of English Idioms & Phrases).

3. Семантико-граматична класифікація англійських ФО з компонентом на позначення зброї

У результаті аналізу емпіричного матеріалу нами розроблено семантико-граматичну класифікацію англійських ФО з компонентом на позначення зброї, яка зумовлена специфікою загальною значення ФО, їхньою синтаксичною спеціалізацією та морфологічними властивостями їхніх компонентів (Краснобаєва-Чорна, 2018: 62). ФО розподілено за семантико-граматичними розрядами, які розуміються як «сукупність гомогенних фразем, об'єднаних однотипними взаємодіючими смисловими елементами різних структурних рівнів» (Алефіренко, 1987: 46). Досліджувані ФО розпадаються на дієслівні, субстантивні, адвербіальні та ад'єктивні ФО.

3.1. Дієслівні ФО з компонентом на позначення зброї

Кількісний аналіз показав, що дієслівні ФО є найширше представленими серед проаналізованих одиниць (54%). До цього семантико-граматичного розряду належать ФО, які функціонально співвідносяться з дієсловом (Арсентьєва, 1989: 11). Вони об'єднуються загальним значенням процесуальної ознаки і можуть мати граматичні категорії часу, особи, виду, стану, способу (Краснобаєва-Чорна, 2018: 65): *to take up the cudgels for someone* ‘to defend a person’ (Renton, 1992: 411); *to have a sword of Damocles hanging over one* ‘to be in imminent danger despite normal activity going on all around one’ (Renton, 1992: 415); *to turn one's guns on someone* ‘to criticize a person’ (Renton, 1992: 413).

З урахуванням частини-мовної приналежності компонентів та їх позиційності у структурі ФО нами зафіксовано 26 моделей утворення дієслівних ФО, які містять від двох до шести елементів. Двокомпонентна модель складається з дієслова та іменника *V+N*: *to sweat bullets* ‘be extremely anxious or nervous’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 283). Шість компонентів мають декілька моделей. Наприклад, ФО *to use all the weapons at one's disposal* ‘to utilize all available advantages’ (Renton, 1992: 415) побудована за моделлю *V+Pron+N+Prep+Pron+N*; ФО *to have a bullet which can be fired* ‘to have available an effective response which can be used at will’ (Renton, 1992: 411) – за моделлю *V+N+Conj+MV+V+Part*. Як показують приклади, у процесі побудови структурних моделей ФО нами не враховувалася наявність інфінітивної частки, означеного і неозначеного артиклів, оскільки вони не є повнозначними частинами мови і не впливають на значення ФО та з огляду на загальноприйняту практику у подібних лінгвістичних дослідженнях (Арсентьєва, 1989: 12).

Кількісна обробка емпіричного матеріалу показала, що найпродуктивнішим структурним типом дієслівних ФО з компонентом на позначення зброї є підрядні словосполучення з об'єктним зв'язком між стрижневим і залежним компонентом, побудовані за моделлю *V+N* (18 %): *to bury the hatchet* ‘to abandon hostilities’ (Renton, 1992: 413); *to twist the knife* ‘deliberately make someone's grief or problems worse’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 162); *to bite the bullet* ‘to face up to the difficulties of a situation’ (Renton, 1992: 411). Додамо, що в англійській мові засобом вираження об'єктного зв'язку в таких словосполученнях є прилягання, оскільки залежне слово пов'язується із стрижневим лише за змістом.

Широко представлена модель *V+N+Prep* (12 %): *to get the knife into someone* ‘do something hostile or aggressive to someone’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 162); *to cross swords with someone* ‘to have a disagreement with another person’ (Renton, 1992: 415); *to put a bomb under someone* ‘to induce a person to take some action’ (Renton, 1992: 411).

Третє місце за кількісною представленістю серед дієслівних ФО з компонентом на позначення зброї посідає модель *V+Adj+N* (8 %): *to blow great guns* ‘be very windy’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 132); *to go great guns* ‘perform forcefully, vigorously, or successfully’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 132); *to draw a long bow* ‘to state a conclusion which while possible is unlikely on the known facts’ (Renton, 1992: 410). Отже, аналіз продуктивних моделей утворення досліджуваних ФО, дає змогу зробити висновок: дієслівні ФО з компонентом на позначення зброї у більшості випадків є підрядними словосполученнями, основою яких є дієслово та іменник, що виступають у якості стрижневого та залежного компонентів відповідно, які можуть розширюватися іншими частинами мови (прикметниками, займенниками, прийменниками тощо).

3.2. Субстантивні ФО з компонентом на позначення зброї

ФО цього семантико-граматичного розряду посідають друге місце за продуктивністю серед ФО з компонентом на позначення зброї (30%). Вони об'єднуються узагальнено-предметною семантикою та функціонально співвідносяться з іменником (Арсентьєва, 1989: 21): *a gun with no bullets* ‘something incomplete and therefore useless for the desire purpose’ (Renton, 1992: 411); *a chink in someone's armor* ‘an opportunity to do something which otherwise could not be done’ (Renton, 1992: 410); *another arrow in one's quiver* ‘an additional reason’ (Renton, 1992: 410).

Проаналізовані субстантивні ФО утворюються за десятьма структурними моделями, серед яких найвищою продуктивністю набуває модель *Adj+N* (31 %): *a straight arrow* ‘an honest or genuine person’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 9); *a big gun* ‘an important and influential person’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 24); *a loose cannon* ‘an unpredictable person or thing likely to cause unintentional damage’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 178). Як свідчать приклади, за своєю структурою такі ФО є словосполученнями, сформованими прикметником та іменником, який виступає у якості стрижневого компонента. Атрибутивний зв'язок між стрижневим і залежним компонентом виражений приляганням.

Друге місце за кількісними характеристиками посідають субстантивні ФО, побудовані за моделлю *N+N* (24%): *a time bomb* ‘a source of serious problems which are certain to surface later on’ (Renton, 1992: 410); *a powder keg* ‘a situation that could suddenly become extremely dangerous’ (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002: 307);

magic bullet ‘1. a drug, treatment or medical therapy that provides an immediate cure to an ailment, disease, or condition without negative side or consequences. 2. something that provides an immediate and extremely effective solution to a given problem or difficulty, especially one that is normally very complex or hard to resolve’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015).

Значна кількість проаналізованих субстантивних ФО утворюється за моделлю $N+Prep+N$ (14 %): *arrow of time* ‘the direction of travel from past to future in time considered as a physical dimension’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 9); *son of a gun* ‘1. a mean or unpleasant man. 2. an emphatic expression of affection for a man one considers daring, mischievous, or tough. 3. an inanimate object that is problematic’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015); *an arrow in the quiver* ‘one of a number of resources or strategies that can be drawn on or followed’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 9).

3.3. Адвербіальні ФО з компонентом на позначення зброї

Серед ФО з компонентом на позначення зброї адвербіальні ФО представлені незначною кількістю (12%). За М.Ф. Алефіренком, адвербіальні ФО – це «фраземи кількісно- або якісно-обставинної семантики, які характеризуються повною відсутністю морфологічних парадигм і виконують у реченні функції обставин» (Алефіренко, 1987: 62). Такі ФО «вказують на характер здійснення дії, процесу, цілеспрямованість дії, її причину, місце, час і взагалі умови, за яких відбувається дія» (Краснобаєва-Чорна, 2018: 71): *with (your) guns blazing* ‘if you do something, especially argue, with guns blazing, you do it with a lot of force and energy’ (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002: 168); *with both barrels* ‘with unrestrained force or emotion’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 16); *before you can say knife* ‘if something happens before you can say knife, it happens very quickly’ (Dictionary of English Idioms & Phrases).

Серед восьми зафіксованих структурних моделей адвербіальних ФО з компонентом на позначення зброї найпродуктивнішою виявилася модель $Prep+N+N$ (20%): *at knife point* ‘in a position of having a knife pointed at one, as in an armed robbery’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015); *out of gun shot* ‘поза досяжністю артилерійського вогню’ (Англо-український фразеологічний словник, 2005: 739); *within gun shot* ‘в межах досяжності артилерійського вогню’ (Англо-український фразеологічний словник, 2005: 1017).

Така за кількісними характеристиками модель $Prep+N$ (18 %) представлена двома прикладами: *under the gun* ‘under great pressure’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 132); *(up) to the hilt* ‘completely’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 144).

Всі інші моделі ілюструються лише одним прикладом: ФО *lock, stock, and barrel* ‘including everything; completely’ (Oxford dictionary of Idioms, 2004: 176) побудована за моделлю $N+N+N$; ФО *at daggers drawn* ‘if two people or groups are at daggers drawn, they are having a serious disagreement and are very angry with each other’ (Collins COBUILD Dictionary of Idioms, 1997: 92) – за моделлю $Prep+N+Part$. Отже, попри структурне різноманіття моделей утворення адвербіальних ФО, зазначимо, що найтипівішою моделлю є словосполучення, яке складається з прийменника та іменника і може розширюватися іншими частинами мови: ще одним іменником, займенником тощо.

3.4. Ад’єктивні ФО з компонентом на позначення зброї

Кількість ад’єктивних ФО у загальному об’ємі досліджуваних одиниць є найменшою (4 %). ФО цього семантико-граматичного розряду притаманне «категоріальне значення атрибутивності, здатність виражати статичну ознаку предметів» (Алефіренко, 1987: 59): *trigger happy* ‘1. eager to use a weapon, i.e. to pull the trigger (of a gun). 2. having a tendency to do something or engage in or begin some activity with even the smallest level of enticement or provocation’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015); *quick on the trigger* ‘імпульсивний, що швидко реагує’ (Англо-український фразеологічний словник, 2005: 805).

Попри їх незначну кількість та відсутність повного збігу у структурі моделей, за якими вони побудовані, можна зробити висновок, що найпоширенішим структурним типом ад’єктивних ФО з компонентом на позначення зброї є ад’єктивні компаративні словосполучення, в структурі яких є порівняльний компонент, виражений сполучником. У якості стрижневого компонента виступає прикметник, а залежного – іменник. До вказаного структурного типу належать дві ФО серед чотирьох ад’єктивних ФО, виявлених у процесі вибірки. ФО *straight as an arrow* ‘1. literally, totally straight’ 2. very truthful, reliable, and morally upright’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015) утворена за моделлю $Adj+Conj+N$. ФО *faster than a speeding bullet* ‘extremely fast’ (Farlex Dictionary of Idioms, 2015) побудована за моделлю $Adj+Conj+Adj+N$. Як свідчать наведені приклади, структура моделей майже збігається, оскільки єдиною розбіжністю між ними є розширення другої моделі прикметником.

4. Висновки

Корпус ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові формують ФО з лексемою-компонентом на позначення узагальненого поняття *зброя*, різновидів зброї, її конструктивних частин та боеприпасів. Їхня структурно-семантична класифікація виявила чотири структурно-семантичні розряди: дієслівні, субстантивні, адвербіальні й ад’єктивні ФО, серед яких дієслівні ФО кількісно переважають. Для дієслівних ФО найпродуктивнішою структурною моделлю є $V+N$, субстантивних ФО – $Adj+N$, адвербіальних – $Prep+N+N$, ад’єктивних – $Adj+Conj+N$, яка може бути розширена. Перспективним є дослідження образної складової частини ФО з компонентом на позначення зброї в англійській мові.

Література:

1. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології : монографія. Харків : Вища школа, 1987. 136 с.
2. Англо-український фразеологічний словник / уклад. Л.Т. Баранцев. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2005. 1056 с.

3. Арсентьева Е.Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц (на материале фразеологических единиц, семантически ориентированных на человека в английском и русском языках). Казань : Изд-во Казанского университета, 1989. 128 с.
4. Геркерова О.М., Коваль К.В. Зооморфна лексика у фразеології англійської мови як віддзеркалення національно-культурних особливостей Великобританії. *Мова*. Одеса, 2016. № 26. С. 34–38.
5. Запукхляк І. Структурні особливості адвербіальних фразеологізмів з компонентом на позначення неживої природи в англійській та українській мовах. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. Вип 28. Т. 2. С. 17–24.
6. Ковалюк Ю.В. Семантика та функції фразеологізмів з онімним компонентом у національних варіантах англійської мови : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівці, 2011. 286 с.
7. Краснобаєва-Чорна Ж. Фраземіка та фраземографія в сучасній лінгвопарадигмі : підручник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів / за ред. А.П. Загнітка. Вінниця, 2018. 200 с.
8. Митна енциклопедія / відп. ред. І.Г. Бережнюк та ін. Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2013. Т. 1. 472 с.
9. Мороз О.А. До питання про стрижневий компонент фразеологізму. *Вісник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2012. № 1. С. 323–327. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2012_1_68 (дата звернення: 04.01.2021).
10. Панасюк Ю.В. Особливості фразеологічних одиниць із топонімічним компонентом в англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса, 2019. № 42. Т. 2. С. 88–91.
11. Панченко О.І. Фразеологізми з компонентом-зоонімом в українській та англійській мовах. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского*. Сер. «Филология. Социальные коммуникации». 2014. Т. 27(66). № 1. С. 111–114.
12. Скрипник І.Ю. Соматичні фразеологічні одиниці із значенням інтерперсональних відносин: структурно-семантичні та функціональні характеристики : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2009. 20 с.
13. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1996. 228 с.
14. Тимошук Н.М. Фразеологізми з компонентом-ортонімом у лексичній системі англійської мови. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. 2019. № 2(18). С. 249–255.
15. Тоненчук Т.В. Структурно-семантичний, ідеографічний та функційний аспекти соматичних фразеологізмів у сучасній англійській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівці, 2016. 284 с.
16. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. by E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 587 p.
17. Collins COBUILD Dictionary of Idioms / edited by J. Sinclair and others. London: Harper Collins Publishers, 1997. 493 p.
18. Dictionary of English Idioms & Phrases. UsingEnglish.com: website. URL : <https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/32.html> (дата звернення: 12.12.2020).
19. Farlex Dictionary of Idioms. Farex, 2015. URL : <https://idioms.thefreedictionary.com> (дата звернення: 17.12.2020).
20. Oxford dictionary of Idioms / edited by J. Siefring. NY : Oxford University Press Inc., 2004. 340 p.
21. Renton N.E. *Metaphorically Speaking: A Dictionary of 3.800 Picturesque Idiomatic Expressions*. NY: A Time Warner Company, 1992. 528 p.

References:

1. Alefirenko M. F. (1987) Teoretychni pytannia frazeolohii [Theoretical issues of Phraseology]. Monograph. Kh. Vyshcha Shkola, 136 p. [in Ukrainian].
2. Anhlo-ukrainskyi frazeolohichni slovnyk (2005) [English-Ukrainian phrase-book] / ed. by L. T. Barantsev Kyiv, Znannia, 1056 p. [in Ukrainian].
3. Arsentyeva E. F. (1989) Sopostavitelnyy analiz frazeologicheskikh edinit (na materiale frazeologicheskikh edinit, semanticheski oriyentirovannykh na cheloveka v angliyskom i russkom yazykakh) [Contrastive analysis of phraseological units semantically oriented to person in English and Russian]. Kazan: Kazan University Publishing House. 128 p. [in Russian]
4. Herkerova O. M., Koval K. V. (2016) Zoomorfna leksyka u frazeolohii anhliiskoi movy yak viddzerkalennia natsionalno-kulturnykh osoblyvostei Velykobyrtanii [Zoomorphic vocabulary in English phraseology as reflection of national and cultural features of Great Britain]. *Mova*. Odessa. № 26. P. 34–38. [in Ukrainian].
5. Zapukhlyak I. (2020) Strukturni osoblyvosti adverbialnykh frazeolohizmiv z komponentom na poznachennia nezhyvoi pryrody v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Structural peculiarities of adverbial idioms with the component denoting inorganic matter in the English and Ukrainian languages]. *Humanities Science Current Issues*. Drohobych. Issue 28. T. 2. P. 17–24. [in Ukrainian].
6. Kovaliuk Yu. V. (2011) Semantyka ta funksiі frazeolohizmiv z onimnym komponentom u natsionalnykh variantakh anhliiskoi movy [Semantics and functions of phraseologisms with onymic component in the national variants of English]. Diss. Cand. of Phil. Sciences: 10.02.04. Chernivtsi, 286 p. [in Ukrainian].
7. Krasnobaieva-Chorna Zh. (2018) Frazemika ta frazemohrafiia v suchasni lnhvoparyadyhmi [Phrasemics and phrasemography in the modern linguoparadigm]. Textbook for students of philological faculties of higher educational institutions / ed. by A. P. Zahnitko. Vinnytsia, 200 p. [in Ukrainian].

8. Mytna entsyklopediia (2013) [Customs encyclopedia] / ed. by I. H. Berezhniuk and others. Khmelnytskyi: PP Melnyk A. A., T. 1. 472 p. [in Ukrainian].
9. Moroz O. A. (2012) Do pytannia pro stryzhnevyyi komponent frazeolohizmu [Issue of a problem of the basic components of the phraseological units]. Bulletin of Zaporizhzhia National University. Zaporizhzhia, № 1. P. 323–327. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2012_1_68 [in Ukrainian].
10. Panasiuk Yu. V. (2019) Osoblyvosti frazeolohichnykh odynyts iz toponimichnym komponentom v anhliiskii movi [Peculiarities of phraseological units with toponyms in the English language]. International Humanitarian University Herald. Odesa, № 42. T. 2. P. 88–91. [in Ukrainian].
11. Panchenko O. I. (2014) Frazeolohizmy z komponentom-zoonimom v ukrainskii ta anhliiskii movakh [Phraseologisms with zoonim component in Ukrainian and English]. Scientific Notes of Taurida V. I. Vernadsky National University. Philology. Social communications. T. 27 (66). № 1. P. 111–114. [in Ukrainian].
12. Skrypnyk I. Yu. (2009) Somatychni frazeolohichni odynytsi iz znachenniam interpersonalnykh vidnosyn: strukturno-semantychni ta funktsionalni kharakterystyky [Somatic phraseological units with the meaning of interpersonal relationships: structural, semantic and functional characteristics]. Synopsis diss. Cand. of Phil. Sciences: 10.02.04. Kharkiv. 20 p. [in Ukrainian].
13. Teliya V. N. (1996) Russkaya frazeologiya. Semanticheskyy, pragmaticheskyy i lingvokulturologicheskyy aspekty [Russian Phraseology. Semantic, pragmatic and linguocultural aspects]. Moscow, Yazyki russkoy kultury, 228 p. [in Russian].
14. Tymoshchuk N. M. (2019) Frazeolohizmy z komponentom-ortonimom u leksychnii systemi anhliiskoi movy [Idioms with orthonym component in lexical system of English]. Bulletin of Alfred Nobel University. № 2 (18). P. 249–255. [in Ukrainian].
15. Tonenchuk T. V. (2016) Strukturno-semantychni, ideorafichni ta funktsiyni aspekty somatychnykh frazeolohizmiv u suchasni anhliiskii movi [Structural-semantic, ideographic and functional aspects of somatic phraseological units in modern English]. Diss. Cand. of Phil. Sciences: 10.02.04. Chernivtsi. 284 p. [in Ukrainian].
16. Cambridge International Dictionary of Idioms (2002) / ed. by E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press. 587 p.
17. Collins COBUILD Dictionary of Idioms (1997) / edited by J. Sinclair and others. London: Harper Collins Publishers. 493 p.
18. Dictionary of English Idioms & Phrases. UsingEnglish.com: website. URL: <https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/32.html>
19. Farlex Dictionary of Idioms (2015). Farex. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com>
20. Oxford dictionary of Idioms (2004) / edited by J. Siefring. NY: Oxford University Press Inc. 340 p.
21. Renton N. E. Metaphorically Speaking: A Dictionary of 3.800 Picturesque Idiomatic Expressions (1992). NY: A Time Warner Company. 528 p.

Стаття надійшла до редакції 12.01.2021
The article was received 12 January 2021